

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๔๐๔/๕๗๑๑

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขรับ..... ๖๐๕๕/๖๕๕๕
วันที่..... ๒๖ เม.ย ๕๕
เวลา..... ศ. ๕๖๕๔.

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๕๔

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

- อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ สผ ๐๐๑๔/๑๓๐๗๓ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๒
 ๒. หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ สผ ๐๐๑๔/๑๖๕๘๘ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒
 ๓. หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ สผ ๐๐๑๔/๑๕๗๙ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินซึ่งนายกรัฐมนตรีลงนามรับรองแล้ว
จำนวน ๓ ฉบับ

ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้ส่งร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัว มรดก และการพิชารณาคดี พ.ศ. .... (นายฮอซาลี มาห์หมัด กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวมรดกและการพิชารณาคดี พ.ศ. .... (นายนัจมุดดีน อูมา กับคณะ เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวมรดกและการพิชารณาคดี พ.ศ. .... (นายวิรัตน์ กัลยาศิริ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ไปเพื่อนายกรัฐมนตรีพิจารณาลงนามรับรองเนื่องจากเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน นั้น

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้นำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีพิจารณาและลงนามรับรองร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๓ ฉบับดังกล่าวแล้ว ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(Signature)

(นางฐะปาณีย์ อาจารย์วงศ์)

กลุ่มงานระเบียบการ
รับที่ ๑๐๑/๑/๒๕๕๔
วันที่ ๒๑/เมย/๕๕ เวลา ๑๓.๐๐ น.

ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีฝ่ายข้าราชการประจำ
ด้านประสานกิจการภายในประเทศ
ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานบริหารทั่วไป	สำนักการประชุม
รับที่ ๑๕๐	๒๕๕๔
วันที่ ๒๑/๔/๕๕	เวลา ๑๒.๓๕ น.
ส่งกลุ่มงาน	ทำเนียบฯ

สำนักประสานงานการเมือง

โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๔๔๒๗

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๓๖๗๒

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและกฏคดี ๑
รับที่ ๑๐๑/๑/๒๕๕๔
วันที่ ๒๑/เมย/๕๕ เวลา ๑๓.๐๐ น.

๕

(สำเนา)

เลขรับ ๑๐๕/๒๕๕๒ วันที่ ๑๗ ก.ย. ๒๕๕๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน ดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัว มรดก และการพิจารณาคดี พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ร่างพระราชบัญญัติ
๒. บันทึกหลักการและเหตุผล
๓. บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ข้าพเจ้ากับคณะขอเสนอร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัว มรดก และการพิจารณาคดี พ.ศ. .... พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบกันมาเพื่อได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาและหากสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ก็ขอได้โปรดนำเสนอวุฒิสภาพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) ฮอซาลี มาห์หมัด ผู้เสนอ
(นายฮอซาลี มาห์หมัด)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

(ลงชื่อ) วิรัตน์ กัลยาศิริ ผู้เสนอ (ลงชื่อ) นริศ ชำนุรักษ์ ผู้เสนอ
(นายวิรัตน์ กัลยาศิริ) (นายนริศ ชำนุรักษ์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

(ลงชื่อ) จุติ ไกรฤกษ์ ผู้เสนอ (ลงชื่อ) อรรถพร พลบุตร ผู้เสนอ
(นายจุติ ไกรฤกษ์) (นายอรรถพร พลบุตร)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

(ลงชื่อ) ปรีชญา ขำเจริญ ผู้เสนอ (ลงชื่อ) เจาะอามิง โตะตาทอง ผู้เสนอ
(นางสาวปรีชญา ขำเจริญ) (นายเจาะอามิง โตะตาทอง)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

(ลงชื่อ) อสี มะหะมัดยงกี ผู้เสนอ (ลงชื่อ) สามารถ มะลูตีม ผู้เสนอ
(นายอสี มะหะมัดยงกี) (นายสามารถ มะลูตีม)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

(โปรดพลิก)

(ลงชื่อ) นาถยา เบ็ญจศิริวรรณ ผู้เสนอ (นางนาถยา เบ็ญจศิริวรรณ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	(ลงชื่อ) นันทพร วีรกุลสุนทร ผู้เสนอ (นางนันทพร วีรกุลสุนทร) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์
(ลงชื่อ) อรอนงค์ คล้ายนก ผู้เสนอ (นางอรอนงค์ คล้ายนก) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	(ลงชื่อ) สุวโรช พะลัง ผู้เสนอ (นายสุวโรช พะลัง) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์
(ลงชื่อ) ศุภชัย ศรีหล้า ผู้เสนอ (นายศุภชัย ศรีหล้า) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	(ลงชื่อ) ปารเมศ โภธารากุล ผู้เสนอ (นายปารเมศ โภธารากุล) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์
(ลงชื่อ) สงกรานต์ จิตสุทธิภากร ผู้เสนอ (นายสงกรานต์ จิตสุทธิภากร) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	(ลงชื่อ) ทศพร เทพบุตร ผู้เสนอ (นายทศพร เทพบุตร) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์
(ลงชื่อ) วุฒิพงษ์ นามบุตร ผู้เสนอ (นายวุฒิพงษ์ นามบุตร) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	(ลงชื่อ) เจือ ราชสีห์ ผู้เสนอ (นายเจือ ราชสีห์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์
(ลงชื่อ) วัชรระ ยาวอหะซัน ผู้เสนอ (นายวัชรระ ยาวอหะซัน) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติไทยพัฒนา	(ลงชื่อ) สมัย เจริญช่าง ผู้เสนอ (นายสมัย เจริญช่าง) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์
(ลงชื่อ) อันวาร์ สาและ ผู้เสนอ (นายอันวาร์ สาและ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	(ลงชื่อ) นิมิตตาร์ วาบา ผู้เสนอ (นายนิมิตตาร์ วาบา) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อแผ่นดิน
(ลงชื่อ) พีรยศ ราฮิมมูลา ผู้เสนอ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์พีรยศ ราฮิมมูลา) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	(ลงชื่อ) ชยัน วิพรหมชัย ผู้เสนอ (นายชยัน วิพรหมชัย) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์
(ลงชื่อ) สำราญ ศรีแปงวงศ์ ผู้เสนอ (นายสำราญ ศรีแปงวงศ์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	(ลงชื่อ) อับดุลการิม เด็งระกินา ผู้เสนอ (นายอับดุลการิม เด็งระกินา) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์
(ลงชื่อ) อภิวัฒน์ เงินหมื่น ผู้เสนอ (นายอภิวัฒน์ เงินหมื่น) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวรุ่งนภา ชันธิโชติ)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานระเบียบวาระ

สำนักงานการประชุม

อรรถัย พิมพ์

ปทุมทาน

ตรวจ

๘

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัว มรดก และการพิจารณาคดี
พ.ศ. ....

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส
ยะลา และสตูล

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา ๓๗ กำหนดให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพ
บริบูรณ์ในการถือศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนาและย่อมมีเสรีภาพในการ
ปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็น
ปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ
ประชาชน แต่พระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส
ยะลา และสตูล พ.ศ. ๒๕๘๕ นั้น ยังไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ของประเทศและของนานา
ประเทศที่มีอิสลามิกชน ซึ่งมุสลิมในประเทศไทยนอกเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา
และสตูล ก็มีความต้องการนำกฎหมายอิสลามมาบังคับใช้เกี่ยวกับเรื่องครอบครัวและมรดกด้วย
เช่นกัน จึงจำเป็นต้องปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี
นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. ๒๕๘๕ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ไม่ให้เกิด
ความเหลื่อมล้ำในการพิจารณาคดีและเป็นการอำนวยความสะดวกให้มุสลิมในประเทศไทยได้ใช้
หลักศาสนาเป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาคดีว่าด้วยครอบครัวและมรดก และสอดคล้องกับการ
พิจารณาคดีของประเทศมุสลิมทั่วโลก อีกทั้งสถานการณ์ปัจจุบันประเทศไทยได้พัฒนา
ความสัมพันธ์กับประเทศในโลกอิสลามในเชิงเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม จึงมีความ
จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

“กอฎี” หมายความว่า มุสลิมผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเกี่ยวกับกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดกตามศาสนบัญญัติอิสลาม

มาตรา ๕ ในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเกี่ยวกับเรื่องครอบครัวและมรดก ซึ่งมุสลิมเป็นทั้งโจทก์และจำเลย หรือมุสลิมเป็นผู้เสนอคำขอในคดีที่ไม่มีข้อพิพาท ให้บังคับตามศาสนบัญญัติอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดกแทนบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการนั้น ไม่ว่ามูลคดีเกิดขึ้นก่อนหรือหลังวันใช้พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ในกรณีที่มีปัญหาต้องตีความตามศาสนบัญญัติอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดกให้องค์คณะกอฎีในศาลฎีกาแผนกคดีครอบครัวและมรดกอิสลามเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

หลักเกณฑ์การเสนอปัญหาตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานศาลฎีกากำหนด ระเบียบตามวรรคสองเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๗ ให้จัดตั้งแผนกคดีครอบครัวและมรดกอิสลามขึ้นในศาลจังหวัดและให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับศาสนบัญญัติอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก

ให้จัดตั้งแผนกคดีครอบครัวและมรดกอิสลามขึ้นในศาลฎีกาและให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลจังหวัดแผนกคดีครอบครัวและมรดกอิสลาม

มาตรา ๘ องค์คณะกอฎีในศาลจังหวัดแผนกคดีครอบครัวและมรดกอิสลามจะต้องประกอบด้วยกอฎีจำนวนอย่างน้อยสองคน และผู้พิพากษาอีกอย่างน้อยสองคน จึงจะเป็นองค์คณะที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีได้

องค์คณะกอฎีในศาลฎีกาแผนกคดีครอบครัวและมรดกอิสลามจะต้องประกอบด้วยกอฎีจำนวนอย่างน้อยสามคนและผู้พิพากษาอีกอย่างน้อยสามคน จึงจะเป็นองค์คณะที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีได้

การทำคำพิพากษาหรือคำสั่งใดที่มีผลทำให้คดีเสร็จเด็ดขาด จะต้องกระทำโดยเสียงข้างมากของกอฎีและผู้พิพากษาในองค์คณะนั้น

มาตรา ๙ ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งกอฎีจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านกฎหมายอิสลามเป็นอย่างดี และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามศาสนบัญญัติอิสลาม

หลักเกณฑ์ วิธีการคัดเลือกเพื่อบรรจุและการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งกอฎีให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งคะโต๊ะยุติธรรมอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับให้ดำรงตำแหน่งเป็นกอฎีตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐ ให้กอฎีเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม โดยให้ได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน และสวัสดิการ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การพ้นจากตำแหน่งกอฎีให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยวินัย การรักษาวินัย การลงโทษ และการร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมมาใช้บังคับแก่กอฎีโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและความยุติธรรมให้แก่ผู้ฟ้องคดีในการฟ้องคดีครอบครัวและมรดกอิสลามต่อศาล ให้สำนักงานศาลยุติธรรมจัดให้มีเจ้าหน้าที่ศาลหรือที่ปรึกษาหรือผู้มีความรู้ด้านกฎหมายอิสลามเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือในการฟ้องคดีโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

การยื่นคำฟ้อง คำร้องและคำขอต่อศาลตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กระทำโดยผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ โดยจะมีการแต่งตั้งทนายความหรือไม่ก็ได้

มาตรา ๑๒ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยค่าฤชาธรรมเนียมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับกับคดีตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๓ เมื่อมีกรณีพิพาทเกี่ยวกับครอบครัวและมรดกอิสลามเกิดขึ้นและคู่กรณีประสงค์จะไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมยอมความกันก่อนยื่นคำฟ้องต่อศาล ให้ศาลมีอำนาจเรียกคู่กรณีทั้งสองฝ่ายมาเพื่อทำการไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ตกลงกัน หรือประนีประนอมยอมความกันในข้อที่พิพาทนั้น

ในกรณีที่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายตกลงยินยอมตามการไกล่เกลี่ยของศาลตามวรรคหนึ่ง ให้กรณีพิพาทดังกล่าวถือเป็นอันสิ้นสุด คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่อาจนำคดีขึ้นฟ้องต่อศาลได้

หลักเกณฑ์และวิธีการในการไกล่เกลี่ยของศาล การแต่งตั้งผู้ช่วยเหลือศาลในการไกล่เกลี่ย และอำนาจหน้าที่ของผู้ช่วยเหลือศาลในการไกล่เกลี่ย ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานศาลฎีกากำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๔ กระบวนการพิจารณาคดี การพิพากษาคดี การบังคับคดีและการดำเนินการใด ๆ ที่มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้นำบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

8

มาตรา ๑๖ ให้โอนบรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องแล้วหรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลใดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. ๒๕๕๕ ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ไปเป็นคดีของศาลจังหวัดแผนกคดีครอบครัวและมรดกอิสลามตามพระราชบัญญัตินี้

.....

.....

๘/๑

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
 ของร่างพระราชบัญญัติ การใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัว มรดกและการพิจารณาคดี
 พ.ศ. ....

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัว มรดกและการพิจารณาคดี พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎรและได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัว มรดกและการพิจารณาคดี พ.ศ. ....

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา ๓๗ กำหนดให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนาและย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน แต่พระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. ๒๔๘๕ นั้น ยังไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ของประเทศและของนานาประเทศที่มีอิสลามิกชน ซึ่งมุสลิมในประเทศไทย นอกเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล ก็มีความต้องการนำกฎหมายอิสลามมาบังคับใช้เกี่ยวกับเรื่องครอบครัวและมรดกด้วยเช่นกัน จึงจำเป็นต้องปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. ๒๔๘๕ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการพิจารณาคดีและเป็นการอำนวยความสะดวกให้มุสลิมในประเทศไทยได้ใช้หลักศาสนาเป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาคดีว่าด้วยครอบครัวและมรดก และสอดคล้องกับการพิจารณาคดีของประเทศมุสลิมทั่วโลก อีกทั้งสถานการณ์ปัจจุบันประเทศไทยได้พัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศในโลกอิสลามในเชิงเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม จึงมีความจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้

๒.๑ ปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. ๒๔๘๕ โดยการยกเลิกกฎหมายดังกล่าว และให้ใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัว มรดก และการพิจารณาคดี ฉบับนี้ใช้บังคับแทน และให้มีผลใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๑ มาตรา ๒ และ มาตรา ๓)

๒.๒ กำหนดให้มีคำนิยามในร่างพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งได้แก่ คำว่า “มุสลิม” หมายความว่า บุคคลที่นับถือศาสนาอิสลามโดยการเกิดหรือการเข้ารับอิสลามในภายหลัง

“กอฎี” หมายความว่า มุสลิมที่ทำหน้าที่ตัดสินคดีพิพาทเกี่ยวกับการใช้กฎหมายครอบครัว มรดกอิสลาม

๒.๓ กำหนดให้ในการพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับเรื่องครอบครัวและมรดก ซึ่งมุสลิมเป็น ทั้งโจทก์และจำเลย หรือในคดีที่ไม่มีข้อพิพาท ให้บังคับตามข้อบัญญัติกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัว และมรดกตามพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน (ร่างมาตรา ๕)

๒.๔ กำหนดให้องค์คณะกอฎีในศาลฎีกาแผนกคดีครอบครัวและมรดกอิสลามเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดในกรณีที่มีปัญหาต้องตีความบทบัญญัติแห่งพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน (ร่างมาตรา ๖)

๒.๕ กำหนดให้จัดตั้งแผนกคดีครอบครัวและมรดกอิสลามขึ้นในศาลจังหวัด และจัดตั้งแผนกคดีครอบครัวและมรดกอิสลามขึ้นในศาลฎีกา (ร่างมาตรา ๗)

๒.๖ กำหนดให้มีองค์คณะกอฎีในศาลชั้นต้น และศาลฎีกาในแผนกคดีครอบครัวและมรดกอิสลาม (ร่างมาตรา ๘)

๒.๗ กำหนดเกี่ยวกับเรื่องคุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งกอฎีให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งคณะยุติธรรมเป็นกอฎีตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๙)

๒.๘ กำหนดเกี่ยวกับเรื่องเงินเดือน ค่าตอบแทน และสวัสดิการ การพ้นจากตำแหน่ง วินัย การรักษาวินัย การลงโทษ และการร้องทุกข์ (ร่างมาตรา ๑๐)

๒.๙ กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ศาลหรือที่ปรึกษาหรือผู้มีความรู้ด้านนิติศาสตร์อิสลามเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือในการฟ้องคดี และการยื่นคำฟ้อง คำร้องและคำขอตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๑)

๒.๑๐ กำหนดเกี่ยวกับเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมในการฟ้องคดีหรือการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับคดี (ร่างมาตรา ๑๒)

๒.๑๑ กำหนดให้มีการไต่ถามข้อเท็จจริงโดยศาลก่อนที่ผู้กรณีจะนำคดีขึ้นสู่ศาล (ร่างมาตรา ๑๓)

๒.๑๒ กำหนดให้นำบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม ในเรื่องกระบวนการพิจารณาคดี การพิจารณาพิพากษาคดี การบังคับคดีหรือการดำเนินการใด ๆ มิได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๔)

๒.๑๔ กำหนดให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๕)

๒.๑๕ กำหนดให้โอนบรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องแล้วตามกฎหมายว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ไปเป็นคดีของศาลแผนกคดีครอบครัวมรดกอิสลามในจังหวัดนั้น ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๖)